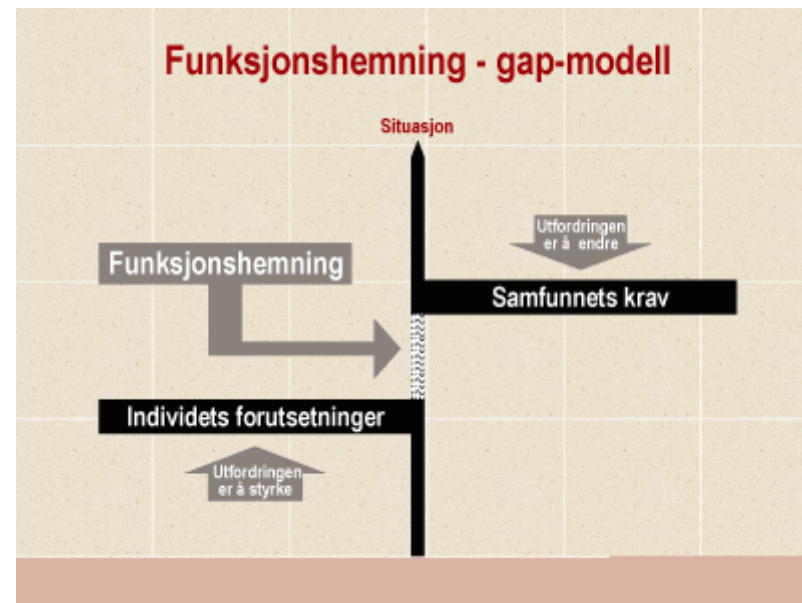

Dysleksi og grafisk utforming

Per Jan Svestad

Bredtvet kompetansesenter

Økt krav til lese- og skriveferdigheter?

Dysleksi

- Dysleksi er en vedvarende forstyrrelse i kodingen av skriftspråket, forårsaket av en svikt i det fonologiske systemet (Høien & Lundberg 2000)

Såre bryst eller melke-spreng? En ny vakt-telefon skal hjelpe ammende mødre i nød.

■ Flere kvinner har problemer med å amme barnet sitt. Nå ønsker helse-stasjonen i Sandnes å gi hjelp. De starter en vakt-telefon som skal gi mødre gode råd.

Før kunne mor og barn være på sykehuset i tre til fire døgn etter fødselen. Nå må mødre normalt reise hjem etter to døgn. Dette gjør sykehusene for å spare penger.

Mange trenger råd og hjelp til å amme. Amme-vakten skal gi råd på telefon, gi hjelp hos legevakten eller komme hjem til moren hvis det er nødvendig.

- Nye mødre har mange spørsmål. Noen har såre

få ungen til å suge, sier Irene Asheim Ivesdal. Hun er sjef for helsestasjonen i Sandnes.

Telefonen i Sandnes vil koste 190.000 kroner i året. Lederen for helse- og sosial-utvalget i kommunen liker forslaget. Politikerne skal stemme over det neste uke. Det skriver avisa Stavanger Aftenblad.

Gro Nylander er overlege ved Nasjonalt Ammesenter. De jobber for amming og å gi kunnskap om morsmelk blant helsepersonell, foreldre og myndigheter. Nylander roser amme-telefonen. Hun har ikke hørt om lignende tilbud på andre helse-stasjoner i Norge.

- Det er fantastisk å høre at de planlegger dette. Mødrene sendes ut fra barsel på sykehuset alt for tidlig. De må dra hjem etter to-tre døgn. Da er ikke ammingen kommet i

Nå fatter regjeringsapparatet viktige beslutninger hver eneste time hver eneste dag, uten at statsministeren trenger å slepe statsrådene til Slottet. Departementene kan gjøre sine egne vedtak. Men alle viktige saker sendes til regjeringskonferansen, som vanligvis finner sted hver mandag og torsdag. Til grunn for behandlingen ligger det et regjeringsnotat (r-notat) fra fagstatsråden. Statsråden får som regel viljen sin, hvis saken er godt forberedt. Statsrådene nøler med å blande seg opp i kollegenes ansvarsområde. Enhver har nok med sitt. Arbeidsmetoden er å drøfte seg fram til enighet. Dissenser hører med til sjeldenhetene.

I begynnelsen behandlet justisminister Knut Storberget hijabsaken formelt korrekt. Det var først etter regjeringskonferansen at alt gikk galt. Storberget la fram et r-notat om hijabsaken med en klar konklusjon: Regjeringen skulle gi anledning til å «benytte religiøse hodeplagg» som en del av politiuniformen. Justisminister Knut Storberget var med andre ord for politikvinner i hijab.

i sitt regjeringsnotat. Justisminister Storberget hadde etter min mening grunn til å være i god tro på at regjeringen sto bak ham da han gikk ned trappen fra regjeringens møterom på Statsministerens kontor til Justisdepartementet. Fortsettelsen ble likevel en politisk såpeopera med justisministeren som regissør.

Det er ikke enkelt å tolke hva regjeringen mente med sitt vedtak. Skulle man tillate muslimske politikvinner å tildekke håret ved å bære en stor uniformslue, et hårnett eller skaut som kvinner her i landet gikk med i kirken på søndager i gamle dager? I så fall snakker man ikke om hijab som saken dreide seg om. Men hva er egentlig en hijab? Selv måtte jeg gå til Norges fremste autoritet på islam, Kari Vogt og hennes bok «Hva er islam?» for å finne svar.

I Koranen viser hijab til segregasjon og atskilthet og ikke til hodeplagg eller drakt. Hijab ble opprinnelig brukt om alle former for slør eller forheng som skjuler en person. Det er først i moderne tid og spesielt etter

Analog og digital utforming

- Tydelig bokstaver
- Luftig, men ikke for spredt slik at den sammenhengende ordstrukturen går tapt
- Oversiktlig
- Ikke for mye tekst på siden

Språklig utforming

- Hovedord først
- Ikke mange preposisjoner
- Ikke lang avstand mellom subjekt og verb
- Mindre informasjonstetthet
- Flere høyfrekvente ord

Digitale hjelpemiddel

- Syntetisk tale
- God stemmekvalitet
- Velge mellom mann og kvinnestemme
- Forandre lesehastighet på en enkle og lett tilgjengelig måte

Digitale læremidler

- All tekst må kunne markeres for opplesing
- Nettsider må kodes slik at all informasjon blir tilgjengelig, også tekst på bilder og animasjoner.
- Tekst som skal skannes bør ikke ha uvanlig skrifttype eller stil, eller ugunstige fargekombinasjoner mellom bakgrunn og tekst.
- Rød bakgrunn under tekst er svært uegnet

Pedagogiske prinsipp

- Tydelig og gjenkjennbar struktur
- Innledning, hoveddel, oppsummering
- Ta ut og fokuser på nøkkelord
- Illustrere nøkkelord
- Prosesser- animert
- Muntlig fremvisning med visuell støtte.

Framtiden er nå!

- Behovet for gode og fleksible læremidler er en viktig faktor for å gi mennesker med lese- og skrivevasker mulighet til å delta i et samfunn som i økende grad stiller krav til lese- og skrivekompetanse.
- Alle aktører som utvikler læremidler må samarbeide om å finne gode løsninger for alle brukergrupper.
- Takk for meg.